

Milí čtenáři,

leccos se v minulých týdnech změnilo. Na první pohled si můžeme vydechnout: z veřejného života už (zatím?) odešel hlasatel názorů, že člověk je vždycky důležitější než zajíc. Bylo to sice uhozené, ale na druhé straně úlevně černobílé. Domnívám se však, že zavalíme sami sebe těšínskými jablíčky, když si budeme myslet, že ti liberálové, kteří teď mají v rozhodovacích pozicích převahu, jsou natolik vzdělaní a kultivovaní (nikoli jen vyprázdněně estétští), že se s nimi ekolidé vždycky nějak – tu s větším, tu s menším úspěchem – dohodnou. Pořád totiž vězíme v systému, v němž je bezprostřední ekonomický profit tím nejdůležitějším argumentem a jeho tržní hodnota stoupá se sofistikovaností nutnou k jeho dosažení. Není přece náhoda, že poslanecká sněmovna „napříč politickým spektrem“ (s překvapivou výjimkou jednoho mladého muže z ministryny, od níž – upřímně řečeno – by to nikdo ani nečekal) právě gumuje klostermannovskou a stifterovskou Šumavu, a zároveň přitom argumentuje zájmem o větší rozvoj tamější přírody.

V miniverzi tohle najdeme i v krajském městě: běžná starost o omlazení městské zeleně se právě zvrhla v rozmáchlé kácení stovek stromů. Vypadá to jako z hororu, ovšem úředníci nás z médií přesvědčují, že ta hrůza útočila na nás (je třeba pokácet „celkem 812 nebezpečných stromů“). Je fakt, že například na Dlouhé louce i laik při pohledu na pozůstalé pařezy pozná, že stromy nebyly zdravé – ale nacházely se i desítky metrů od nejbližší cesty (lemovaly vodoteč) a opravdu nemohly zůstat z důvodů ornitologických, entomologických nebo prostě estetických?

Korunu všemu nasadila likvidace skupiny mohutných smrků před branou Výstaviště. Pokud jste se stihli mrknout na jejich padlé kmeny, zjistili jste, že stromy byly ve velmi dobré kondici: ostatně, vryly se do paměti celých generací Budějovičáků a v centru města vytvářely pár arů až lesní půdy. Vaz jim prý zlomila mj. „vysokovvětvená nebo jednostranná koruna“ (mimochodem, žádné jednostrannosti jsem si na těch stromech – na rozdíl od aktuálních stanovisek magistrátu – nikdy nevšiml; a zkuste si představit třeba rakouskou obec, kde by dali přednost pile před např. lanovým zajištěním).

Dřevorubecká akce však nepochybně souvisí s plánovanou rekonstrukcí blízké zastávky městské dopravy a možná se ještě podíváme, co mezi ní a výstavním areálem vznikne. Ale kdo by byl tak nezodpovědný a bránil rozvoji MHD či přeměně Výstaviště na městskou rekreační zónu? Před lety se sociální sítě zalykaly zábavou ze sentence „zabij bobra, zachráníš strom!“. Dneska se však tenhle antioko-vtípek stává oficiální strategií establishmentu. Je to pokrok? Jistěže ano, jen jde o to, v jakém směru. Ovšem v negativistickém tónu končit nechci. Daleko na (severo)východě, kde prý je (skoro) všechno horší než u nás, v estonské metropoli Tallinnu, zavedou od příštího roku MHD pro obyvatele města zcela zdarma – a už mají spočteno, jak na tom vydělá atmosféra ve městě i městská kasa.

Tomáš Malina

V OBSAHU TAKÉ NAJDETE

Miliardový tunel pro nové jádro	str. 2
Nejvyšší správní soud: divočina je na Šumavě doma	str. 6-7
Jak jsme potkal břehule – 2. část	str. 8-10
Pozvánky na akce	str. 17-22

Miliardový tunel pro nové jádro

Ministerstvo průmyslu v tajnosti připravuje miliardový tunel pro peněženky odběratelů elektřiny. Dokončuje návrh zákona, který přihraje desítky miliard z kapes občanů ČEZu a dalším velkým energetickým firmám. Zákon, který by měl v nejbližších dnech odejít k připomínkám ostatním ministrům:

- zajistí finanční podporu v podobě dlouhodobě zvýhodněné ceny pro prodej elektřiny z nových atomových reaktorů;
- umožní podpořit garantovanou cenou i elektřinu z uhelných elektráren, pokud budou splňovat blíže nespecifikované parametry pro nízké emise.

Ekologické organizace požadují, aby v roce 2025, kdy by podle představ ČEZ měl být spuštěn první nový reaktor v Temelíně, u nás nebyly už žádné dotace do elektřiny z fosilních, jaderných ani obnovitelných zdrojů energie.

Podle propočtů ekonomů z Candole Partners by české spotřebitele model plánovaný ministerstvem vyšel na téměř 17 miliard korun ročně. Vládní garance ceny jaderné elektřiny po dobu 50 let (minimální životnost jaderných bloků) by spotřebitele přišla navíc na 850 miliard korun. Ale příklad Velké Británie, na kterou se ministerstvo odvolává, by měl být varující. Experti City Bank odhadují, že podpora jádra zatíží domácí rozpočty Britů až 200 librami (6 400 Kč) ročně navíc. Tuto cenu, která má být až trojnásobná proti dnešní ceně elektřiny na trhu, chtějí garantovat po dobu 35 let.

Současná jaderná energetika by neexistovala bez dlouholetých přímých státních dotací, úlev a jiných výhod. V součtu dostala několikanásobně více, než stojí podpora rozvoje čistých, obnovitelných zdrojů. Avšak zatímco cena jaderných technologií neustále roste, u energie ze slunce, vody či větru je trend přesně opačný.

Ministerstvo tyto změny přitom plánuje zavést v rámci novely, která má údajně napravit důsledky nezvládnutého systému podpory některých obnovitelných zdrojů. Zatímco jaderné reaktory a uhelné zdroje budou moci díky novému schématu spoléhat na podporu z peněženek občanů, obnovitelné zdroje podle plánů ministerstva budou od podpory de facto zcela odříznuty.

Ministerstvo se pustilo do zásadních změn v energetice, ačkoli stále nebyla schválena nová státní energetická koncepce. Zatím chybí její posouzení z hlediska vlivů na životní prostředí a rozhodnutí vlády o energetické koncepci lze tedy očekávat nejdříve za několik měsíců.

Jan Šrytr z Ekologického právního servisu řekl: „Vzhledem k tomu, jak hlasitá zaznívá kritika ohledně podpory výrobců elektřiny z obnovitelných zdrojů, je nepochopitelné, že ministerstvo potichu, tedy bez veřejné diskuze, plánuje zjevně miliardový tunel pro ČEZ a velké energetické firmy. Je pravděpodobné, že pokud plány ministerstva vyjdou, spotřebitele žádná finanční úleva v cenách elektřiny dlouhodobě nečeká.“

Edvard Sequens ze sdružení Calla řekl: „Namísto podpory zateplování, které by ušetřilo peníze lidem i životní prostředí, plánuje ministerstvo průmyslu opět podpořit silné energetické firmy a zachovat závislost na jejich energii. Investice do zateplování budov by také pomohly oživit českou ekonomiku.“

Tisková zpráva Cally, Ekologického právního servisu Hnutí DUHA a Centra pro dopravu a energetiku

---

Evropský parlament kriticky k zátěžovým testům atomových reaktorů

Evropský parlament přijal 14. března usnesení o vyhodnocení rizika a bezpečnosti jaderných elektráren v EU na podkladě provedených zátěžových testů. V přijatém textu připomíná, že zátěžové testy měly omezený rozsah a byly primárně zaměřeny na hodnocení odolnosti a připravenosti jaderných elektráren vůči mimořádně závažným vnějším událostem. Byly proto neúplné a opomenuly rizika, jako jsou druhotné události, poškození materiálu, selhání lidského faktoru, specifické závady uvnitř nádob jaderných reaktorů a mnoho dalších nedostatků. Ani úspěšné absolvování zátěžových testů tedy nezaručuje bezpečnost jaderné elektrárny. Specificky pak havárie letadel nebyly při vyhodnocení bezpečnosti explicitně zvažovány jako výchozí událost, byly nastíněny jen jejich účinky. Evropští poslanci vyjádřili politování, že takové vyhodnocení do svých zpráv o zátěžovém testu zahrnuly pouze čtyři členské státy.

Usnesení zdůrazňuje, že v EU je 47 jaderných elektráren se 111 reaktory, v jejichž okruhu do 30 km žije více než 100 000 obyvatel a proto vyjadřuje politování nad tím, že oblast zátěžových testů nebyla rozšířena na havarijní připravenost mimo areál elektráren navzdory jejich významu pro omezení dopadu případných jaderných havárií na obyvatelstvo. Žádá, aby občané EU byli o jaderné bezpečnosti v Unii plně informováni a aby s nimi v této otázce byly vedeny konzultace.

Odhadované celkové náklady nezbytných opatření doporučených na základě zátěžových testů pro reaktory provozované v EU 10–25 miliard EUR musejí nést v plné výši provozovatelé jaderných elektráren a nikoli daňoví poplatníci. Evropský parlament je rovněž přesvědčen, že pro provozovatele jaderných elektráren a držitele povolení pro nakládání s odpadem by měla být stanovena povinnost mít zajištěny veškeré finanční prostředky ve formě pojištění nebo prostřednictvím jiných finančních nástrojů, které by jim umožňovaly zcela pokrýt veškeré náklady na škody způsobené lidem a životnímu prostředí v případě nehody. Nikoliv tedy ve výrazně omezené podobě, jako tomu je v praxi nyní.

Edvard Sequens

[Celý text usnesení Evropského parlamentu.](#)

SÚJB: vývoj hlubinného úložiště je neuspokojivý

Státní úřad pro jadernou bezpečnost (SÚJB) vnímá práci Správy úložišť radioaktivních odpadů při vývoji hlubinného úložiště jako neuspokojivou a upozorňuje, že nebude moci vydat povolení k umístění hlubinného úložiště v roce 2025. Plyne to z výroční zprávy SÚJB za rok 2012, kterou vzala na vědomí vláda. Obdobně zástupce SÚJB Peter Lietava na mezinárodním fóru vloni v říjnu varoval, že Správa úložišť nemá stanovena jasná bezpečnostní kritéria, podle kterých by měla již v roce 2018 vybírat dvě finální lokality.

SÚJB v dokumentu píše doslova: „*Stávající stav vývoje hlubinného úložiště nepovažuje SÚJB za uspokojivý. Přestože SÚRAO veřejně deklaruje bezpečnost hlubinného úložiště jako svojí prioritu, průběh programu vyhledání lokality pro hlubinné úložiště tomu neodpovídá. Celý program je v částech, ke kterým se SÚJB cítí kompetentní vyjadřovat, značně neefektivní. Pokud bude veden dosavadním způsobem, SÚJB s největší pravděpodobností v roce 2025 nebude mít dostatek relevantních podkladů a analýz potřebných pro vydání povolení k umístění hlubinného úložiště.*“

Správa úložišť chce do konce roku 2018 vybrat dvě definitivní lokality pro umístění úložiště. Jedna z těchto lokalit má být do roku 2025 určena pro výstavbu konečného úložiště, druhá z těchto lokalit pak bude sloužit jako náhradní. Začátek stavebních prací je plánován na rok 2030.

K problematice bezpečnosti budoucího úložiště se vyjádřilo i 131 starostů a 29 zástupců sdružení a dalších subjektů ve výzvě „K hlubinnému úložišti férově“, kterou byli v minulých týdnech obesláni zákonodárci i ministři. Byli požádáni o zajištění vysokých bezpečnostních kritérií výběru lokality hlubinného úložiště: „*Hlubinné úložiště je považováno za dosud nejlepší známý způsob naložení s dědictvím jaderné energetiky. Musí garantovat izolaci nebezpečného odpadu od všeho živého po statisíce let. Nedokážeme posoudit, zda je to dosažitelné. Jakékoliv kompromisy při hledání stabilní horniny či vývoji izolačních bariér by ale byly ohrožením nás i mnoha budoucích generací.*“

V první řadě ale podepsaní chtějí nastavit jasná a v zákonech zakotvená pravidla, která budou garantovat ochranu jejich práv. Ve výzvě podepsaní požadují obnovu demokratického a zodpovědného procesu výběru bezpečné lokality pro hlubinné úložiště radioaktivních odpadů. Důvodem jsou kroky Ministerstva průmyslu a obchodu, které přestalo brát ohled na názory obyvatel dotčených lokalit a porušilo sliby o dobrovolnosti dalších průzkumů.

Porušené sliby, prudké změny v postupu státu, ale i nejistota, zda vůbec má Správa úložišť jasno v bezpečnostních kritériích výběru, to vše budí vážné pochybnosti a nedůvěru lidí nejen v dotčených obcích. Nejlepší by bylo proces vyhledávání zcela zastavit a nejprve vést vážně míněnou debatu o pravidlech.

Edvard Sequens

Bude se hledat úložiště v okolí Kraví hory na Žďársku?

Calla se zúčastní správního řízení, kterým má být povoleno první průzkumné území pro hlubinné úložiště vyhořelého jaderného paliva v České republice. Jde o lokalitu Kraví hora v oblasti uranových dolů na Žďársku. Požadujeme zamítnutí a to zejména z těchto důvodů:

- a) Podaná žádost je výrazně zmatečná, rozporná a není jasné, které části platí. Původní žádost odštěpného závodu GEAM Dolní Rožínka měla být dle požadavků Ministerstva životního prostředí doplněna. Namísto toho byla obsahově výrazně změněna. Paradoxně informace, které správní orgán požadoval doplnit, v rozporu se správním řádem stále chybí.
- b) Žádost je v příkrém rozporu s „Plánem činnosti Správy úložišť radioaktivních odpadů na rok 2013, tříletý plán a dlouhodobý plán“, který přijala vláda 20. prosince 2012 a v němž je uvedeno: „Strategie postupu Správy k ověření vhodnosti lokalit pro budoucí HÚ a k výběru dvou kandidátních lokalit předpokládá jednání s obcemi s cílem získání jejich souhlasu se zapojením do výběru lokality. Správa k tomuto předpokládá uzavření písemných dohod s jednotlivými obcemi. Teprve po získání tohoto souhlasu Správa podá na MŽP žádost o stanovení průzkumného území ...“ Obyvatelé obce Bukov se v referendu vyjádřili proti, starosta proto nemůže souhlasit, smlouvy spadly pod stůl poté, co průzkumné území díky mandátu od SÚRAO zajišťuje uranový GEAM.
- c) Závěrečná zpráva „Zhodnocení existujících geologických a dalších informací z území mezi ložisky Rožná a Olší z hlediska vymezení horninového masivu potencionálně vhodného pro vybudování hlubinného úložiště.“ (Aquatest, Navrátilová a kol, 2011) pro zadavatele Správu úložišť radioaktivního odpadu uvádí, že lokalitu Kraví hora nelze doporučit jako lokalitu potenciálně vhodnou pro realizaci dalších prací směřujících k vybudování hlubinného úložiště. Ze všech zkoumaných lokalit má nejméně vhodné podmínky.
- d) Z hlediska střetu zájmů je pravděpodobné, že lokalita Kraví hora splňuje vylučující kritéria ve smyslu vyhlášky č. 215/1997 Sb. o kritériích na umístování jaderných zařízení a velmi výrazných zdrojů ionizujícího záření a to pro existenci staré důlní činnosti. V těsné blízkosti granulitového masivu, který se uvažuje jako potencionálně vhodný pro hlubinné úložiště, se vyskytuje zejména těžené ložisko Rožná (na severozápadním okraji) dosahující hloubky 1150 m pod úroveň terénu, vydobyté a zaplavené ložisko Olší (na jihovýchodním okraji) dosahující hloubky 500 m pod úroveň terénu a podzemní zásobník plynu, který má být v blízké době vybudován na severním okraji lokality Kraví hora. V budoucnu očekávané zaplavení dolu Rožná po ukončení těžby, budování podzemního zásobníku plynu (frakturace horninového prostředí) a jeho využívání (změny tlaku plynu) představují riziko narušení homogenity a neporušenosti a zároveň změn v cirkulaci podzemních vod v granulitovém masivu lokality Kraví hora. Mimoto zástupci GEAM Dolní Rožínka uvádí jako další možný projekt v této lokalitě podzemní akumuláční zásobník na stlačený vzduch s elektrárnou vyrovnávající špičky v přenosové soustavě. Z mnoha výše zmíněných důvodů se tedy stanovení průzkumného území pro zvláštní zásahy do zemské kůry pro umístění hlubinného úložiště vyhořelého paliva v lokalitě Kraví hora jeví jako nesmyslné.
- e) Ministerstvo životního prostředí by mělo hájit veřejný zájem ochrany přírody. V navržené ploše

průzkumného území se nachází zejména dvě Evropsky významné lokality soustavy Natura 2000 - Trenckova rokle pro ochranu šikouška zeleného a Loučka pro ochranu vranky obecné. Průzkumné území zasahuje do Přírodního parku Svratecká hornatina. Jsou zde také regionální biokoridory a biocentrum jako prvky Územního systému ekologické stability. Bohužel v žádosti není nijak řešeno, jaké dopady na tyto chráněné zájmy mohou mít chystané geologicko-průzkumné práce v rámci navrhovaného průzkumného území. Je patrné, že problematiku ochrany přírody žadatel podceňuje v rozporu s požadavkem Horního zákona a nelze tedy ani vyloučit závažné dopady.

Ve vyjádření, které jsme předali správnímu úřadu, jsme uvedli celou řadu dalších, i geologických argumentů proti stanovení průzkumného území a jsme nyní v očekávání, jak se s nimi brněnské Ministerstvo životního prostředí vyrovná. Zájemcům lze zaslat.

Edvard Sequens

Desítky odborníků žádají Chalupu a poslance o záchranu Šumavy

Více než 70 ředitelů národních parků, ředitelů vědeckých a dalších odborných institucí z celé Evropy píše ministru Chalupovi, aby nepodkopával ochranu vzácné divoké přírody na Šumavě. V otevřeném dopisu zaslaném současně ministru zahraničí a poslancům varují významné osobnosti ministra, aby návrhy nových předpisů nezpůsobil zničení vzácné šumavské přírody. Ministr Chalupa právě předložil do vlády zákon o NP Šumava, který pouští do národního parku developery, umožňuje zástavbu dosud chráněné krajiny a zmenšuje oblasti vyčleněné pro nerušený přírodní vývoj. Podobný devastující zákon předložený Plzeňským krajem již projednává poslanecká sněmovna.

Respektovaní odborníci vyjadřují velké znepokojení nad návrhy zrušit dosud platná pravidla a dovolit ničivé zásahy v dosud přísně chráněných částech NP. Jedná se o nejostřeji formulovaný zahraniční dopis z celé řady kritických reakcí, kterou si ministerstvo, potažmo ČR svými kroky na Šumavě vysloužilo. Jeho signatáři se obávají, že „bude umožněno masivní kácení, zdůvodněné napadením stromů lýkožroutem smrkovým, a také snížení podílu bezzásahových zón a zvýšení možností výstavby v přilehlých lokalitách.“ Varují rovněž před tím, že takový postup by ukázal, že ani nejnámější národní parky nejsou dostatečně chráněny.

Experti považují za nutné zabránit zejména těmto ničivým krokům:

- nové devastující výstavbě, jako jsou sjezdovky a hotely,
- snížení rozlohy nejpřísněji chráněné I. zóny pod nynějších 26%,
- snížení kategorie II. mezinárodní klasifikace chráněných území (národní parky) na kategorii IV (území s chráněnými biotopy),
- zrušení dnes platného plánu na rozšíření jádrových zón na 50% rozlohy parku do roku 2030.

Signatáři dopisu zdůrazňují, že kroky ministerstva na Šumavě jdou systematicky proti proudu světové ochrany přírody. *“Výhody uváděné na podporu těchto činností zjevně nejsou podloženy žádnými vědeckými stanovisky, a jak víme, proti zmíněným činnostem jako takovým se postavila řada ochránářských institucí v České republice i v zahraničí,“* uvádí se v dopisu. Experti zdůrazňují, že Šumava je součástí Divokého srdce Evropy, největšího přírodního území ve střední Evropě s velkým potenciálem jak pro chráněné ekosystémy, tak pro turisty. *„Tato oblast mezi vědci i návštěvníky získala věhlas díky nedotčené přírodě i kráse neporušené krajiny. Je vnímána jako symbol péče, s níž Česká republika přistupuje ke svému přírodnímu dědictví,“* píše se v dopisu.

„Máme z ostudy kabát. Dopis více než sedmdesáti ředitelů národních parků a

nejvýznamnějších odborných institucí ukazuje, že na naše jednání o Šumavě hledí celá Evropa s velkými obavami. Je neuvěřitelné, že ministr Chalupa tento již loni zasláný apel ignoroval. V návrhu zákona, který právě předložil vládě, nezměnil z klíčových bodů ani jeden. Kdyby poslanci jeho návrh schválili, NP Šumava přestane ve skutečnosti existovat, zbude z něj jen název. Nyní mohou ještě zachránit Šumavu poslanci," řekl Jaromír Bláha z Hnutí DUHA.

Národní park Šumava je nyní ohrožen dvěma návrhy - zákonem ministra Chalupy i předlohou Plzeňského kraje. Ministr Chalupa předložil svůj návrh minulý týden vládě. Návrh Plzeňského kraje už poslanci propustili v prvním čtení do dalšího projednávání, nyní by se k němu měly vyjádřit parlamentní výbory pro životní prostředí a zemědělství. Očekává se, že poslanci navrhnou změny prostřednictvím pozměňovacích návrhů. Světový svaz ochrany přírody (IUCN) již loni varoval, že v případě přijetí takových pravidel by Šumava přišla o mezinárodně uznávaný statut národního parku a byla by vyškrtuta ze světového seznamu národních parků, který vede OSN.

Text dopisu a seznam signatářů, mezi nimiž figurují např. generální ředitel WWF Jim Leape, ředitel Birdlife Europe Angelo Caserta, ředitelé několika evropských národních parků, vědci nebo zástupci vládních i nevládních ochrannářských organizací, je k dispozici [zde](#).

Tiskovou zprávu Hnutí DUHA upravil Jiří Řehounek

Nejvyšší správní soud: divočina je na Šumavě doma

V dlouhém sporu o ponechání přírody přírodě v Národním parku Šumava padl končený verdikt: divočina na Šumavu patří, na 30 % rozlohy NP má zůstat bezzásahové území. Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost obcí a potvrdil tak rozhodnutí ministra životního prostředí Martina Bursíka z roku 2008 o ponechání téměř třetiny území národního parku divoké přírodě, kde se netěží ani kůrovcem napadené stromy.

Nynější ministr Tomáš Chalupa se však snaží prosadit nový zákon, kterým chce pravidla změnit. Usiluje zmenšit území nyní ponechané přírodě o 5 500 hektarů a do budoucna plánované bezzásahové území dokonce o 10 000 hektarů. Ministr se tak snaží uvolnit prostor pro

výstavbu developerům a ihned pustit dřevorubce i do některých nejcennějších částí Šumavy, které jsou perlami národního parku - např. do pralesa na Smrčině, do kaňonu Křemelné či do oblasti kolem Ptačího potoka v Modravských slatích. Kácení v těchto místech bylo dosud nelegální.

Ministr nedávno předložil svůj návrh vládě, poslanci zatím jednají o stejně ničivém návrhu zákona z dílny Plzeňského kraje. Světový svaz ochrany přírody (IUCN) již loni varoval, že v případě přijetí takových pravidel by Šumava přišla o mezinárodně uznávaný statut národního parku a byla by vyškrtuta ze světového seznamu národních parků, který vede OSN. Za zachování Národního parku Šumava apelovalo na ministra Chalupu a poslance také 72 ředitelů evropských národních parků a předních evropských odborných institucí.

Nejvyšší správní soud vycházel ve svém rozhodnutí ze zákonné „*preference zájmu na ochraně předmětných lesů z hlediska přírody a krajiny před zájmem na ochraně hospodářských práv jejich vlastníků či správců*“. Dále upozorňuje, že zásahy proti kůrovci „*nelze v těchto lesích aplikovat, a pokud ano, pak pouze se souhlasem a v rozsahu stanoveném orgánem ochrany přírody*“.

Nejvyšší správní soud dal za pravdu předchozímu rozhodnutí Městského soudu v Praze, který mimo jiné potvrdil, že k omezení těžby byl i jiný dobrý důvod: Ministerstvo životního prostředí totiž prokázalo, že pusté holiny vzniklé kácením stromů napadených kůrovcem poškozují přírodu více, než když správci parku nechají suché stromy stát.

Obdobné rozhodnutí o národním parku na bavorské straně Šumavy učinil v roce 2009 rovněž Bavorský

ústavní soudní dvůr, když projednával žalobu tamních odpůrců národního parku. Potvrdil, že rozšíření území, ve kterém člověk přestane v národním parku zasahovat do přirozených proměn přírody, je v souladu s ústavou spolkové země. Ve svém rozsudku mimo jiné uvedl: „Obava žalobce, že přirozené lesy ve vysokých polohách budou nenávratně ztraceny v důsledku nekonajících se opatření k boji se škůdci, není ničím podložená. Na území Bavorského lesa a Šumavy po více než staletí bez lidských zásahů vznikala a zůstala zachována velká zalesněná krajina středohor. Bavorský správní soudní dvůr konstatoval, že „...na plochách se stojícím nebo ležícím mrtvým dřevem – také z polomu z roku 1983 – se ukazuje podrost z mladých stromů. Lze tudíž vycházet ze správnosti odhadu tvůrce nařízení, že si příroda sama pomůže (VGH n. F. 52, 133/148)“.

Je to klíčové a definitivní rozhodnutí soudu. Potvrdilo, že ponechání nejcennějších území národního parku divoké přírodě je v naprostém souladu se zákonem. Kácením by vznikly větší škody, než pokud správci národního parku nechají horský les přírodě. Ministr Tomáš Chalupa si toho musí být vědom, jinak by se nesnažil zájmy kmotrů, potažmo těžářských firem a developerů prosadit novým zákonem. Kdyby jej poslanci schválili v podobě, ve které ho ministr připravil, tak by tím národní park ve skutečnosti zrušili, zůstal by pouze na papíře.

Upravená tisková zpráva Hnutí DUHA

Kampaň „Chalupova příroda“ startuje

Ministerstvo životního prostředí přichází z „grandiózní“ kampaní Česká příroda, která má do našich chráněných území přilákat více návštěvníků. Především těch, kteří dnes tráví víkendy v obchodních centrech. Hlavní cílovou skupinou pak mají být děti a studenti. Jinak spořivý ministr, který ve svém resortu dobrovolně škrtá, kde se dá, nalezl na kampaň přebytečné 4 miliony korun. "Veřejnost většinou zná jen čtyři národní parky a řada lidí by je možná ani všechny nevyjmenovala," svěřil se ministr serveru I dnes.cz.

Asi by mi ta „událost“ nestála za článek, kdyby nešlo právě o ministra Chalupu. Mávl bych nad ní rukou, protože existují důležitější věci k řešení (a psaní), než je marketingová kampaň s naprosto nezměřitelným dopadem. Jde ale o ministra Chalupu. Toho ministra Chalupu, který o sobě při zahájení kampaně květnatě pohovoří jako o velkém obdivovateli české přírody a ani se u toho nezardí. Je to tentýž ministr Chalupa, který od svého nástupu do úřadu systematicky likviduje ochranu té tolik obdivované přírody, kdykoli stojí v cestě politickým zájmům.

Nemá smysl vypočítávat všechny páně Chalupovy kroky, kterými podkopává snahu o ochranu nejcennějších částí české přírody. Jen namátkou můžeme zvolit jako příklad Šumavu, kde ministr zcela ignoruje české i zahraniční odborníky a drží ve funkcích lidi, kteří mění zdejší národní park v lesní závod, v němž má být pověstnou třešničkou na ohlodačem dortu lanovka a sjezdovka na Smrčině. Vsadím se, že marketingová kampaň nepožene zástupy obdivovatelů přírody třeba na Slavíkovy ostrovy u Přelouče, kde české úřady tvrdošíjně odmítají vyhlásit naturovou lokalitu kvůli záměru na výstavbu plavebního kanálu. Nebo do unikátní lokality Na Plachtě u Hradce Králové, kde se pan ministr upřímně zděsil, že ochránci přírody povolali na pomoc těžkou vojenskou techniku (mimochodem v souladu s metodikou vypracovanou za peníze samotného ministerstva životního prostředí).

Přesvědčovat lidi, kteří tráví celé víkendy v hypermarketech, aby šli místo slevových kupónů obdivovat teplomilnou květinu na Vyšenských kopcích, je samozřejmě věc marná. Dostat žáky a studenty z lavic do přírody už by mohlo být zajímavější. Že by je tam ale dostala marketingová kampaň, o tom vřele pochybuji. Přitom existují prověřené

cesty, jak toho dosáhnout. Znají je v centrech ekologické výchovy, informačních centrech národních parků, v mnoha dětských oddílech i v některých školách. Grantový program se čtyřmi miliony korun by jistě všichni uvítali, protože zvláště prvně jmenovaná zařízení se potýkají s chronickým nedostatkem peněz. To by ale Tomáš Chalupa musel překonat vlastní stín a podpořit neziskovky a podobné nekalé živly. Vztah aktuálně vládnoucí resortní ideologie k ekovýchovným zařízením asi nejlépe ilustruje výrok ministra politického chráněnce Jana Stráského: „Informační centra (Správy NP Šumava) budou pro školy asi nejzajímavější. Radost z nich však nemám. Ekologové totiž v těchto centrech naši mládež vyučují jen zelenou ideologii.“

Jako marketingový tah ovšem kampaň působí dobře. Jen nejde ani tak o českou přírodu nebo turistiku, ale spíše o další politickou kariéru pana ministra a jeho pozitivní mediální obraz. Mohla by to být jen další z řady kampaní, které vyšuměly do ztracena (jako třeba „Česká ryba“). Mediální tvář kampaně je však současný ministr životního prostředí, což jí dodává poněkud hořkou pachout. Tomáš Chalupa se v kampani chlubí cizím peřím, které navíc příčinlivě pomáhá oškubávat.

Jiří Řehounek

BŘEHULE ŘÍČNÍ – PTÁK ROKU 2013

Hnízdní stěna pro břehule v Záblatí obnovena

I v letošním roce pokračuje Calla s obnovou hnízdních stěn pro břehuli říční, aktuálního ptáka roku. Jako první přišla letos na řadu pískovna v Záblatí na Třeboňsku. Úpravy stěny jsou zde rok od roku obtížnější,

protože její spodní část se již nachází v jílovitých vrstvách. Na jarní návrat břehulí čeká v Záblatí asi čtyřicetimetrová stěna, kterou jistě ocení i blanokřídý hmyz. Calla má letos v plánu obnovit ještě dvě hnízdní stěny.

Více informací o ochraně břehulí a možnostech její podpory naleznete na webu „Adoptujte břehuli!“ (www.calla.cz/brehule). Letos se také ptákovi roku intenzivně věnujeme na našem facebookovém profilu (<http://www.facebook.com/pages/Calla/157627402065>). A máte-li k břehulím jakékoli dotazy, můžete se s nimi obrátit na naši ekoporadnu.

Jiří Řehounek

Jak jsem potkal/-a břehule – 2. část

Při příležitosti vyhlášení břehule říční ptákem roku přinášíme 2. část ankety s lidmi, kteří se aktivně zapojují do ochrany břehulí, především do obnovy jejich hnízdních stěn.

Ochránci břehulí odpovídali na následující otázky:

1. Kdy a kde jsem se poprvé setkal s břehulemi?
2. Co mě na břehulích zaujalo?
3. Kdy a proč jsem začal/-a břehulím aktivně pomáhat?
4. Co mi v poslední době udělalo v ochraně přírody radost?

Zdeněk Vermouzek, ředitel České společnosti ornitologické

1. To už je dávno, ale určitě to bylo v pískovně u Pouzdřan, kam jsme na ně chodili koukat v 80. letech s ornitologickým kroužkem Stanice mladých přírodovědců ZOO Brno.

2. Jsou úžasné, stejně jako všichni ostatní ptáci. Nevnímám břehule jako něco výjimečného, to ale

neznamená, že by mne nezajímaly – něco zajímavého lze najít na každém druhu. A břehulí způsob hnízdění je, alespoň v našich zemích, výjimečný. Tisícihlavé kolonie nejsou u ostatních druhů obvyklé, navíc, když jsou to nory vyhrabané v písku.

3. Ochrane břehulí se nevěnuji systematicky, dostávám se k ní při jiné své činnosti. U Přerova před několika lety zarůstala stará pískovna, ve které dříve hnízdila menší kolonie břehulí a vlhy. Dohodl jsem s městským úřadem, aby nechal stěnu strhnout a nálety vykloučít. A proč jsem to dělal? Přece proto, že to tak je správně!

4. Velice mne potěšila široká podpora, kterou získala petice Za obnovu zemědělské krajiny (www.zemedelska-krajina.cz). I když to nesouvisí s břehulemi, 24 tisíc podpisů na papírových arších dokazuje, že je stále velké množství lidí, kteří si všímají svého okolí a vadí jim postupná pomalá degradace, ke které dochází. A ještě větší radost mi udělá, pokud si totéž uvědomí i politici a úředníci, kteří rozhodují o podobě zemědělských dotací.

Václav Kovář, Nepomucký ornitologický spolek (<http://www.nospolek.cz/hirundo.php>)

1. Úplně poprvé jsem se setkal s břehulemi jako sedmiletý kluk. Můj strýc tehdy stavěl rodinný dům a v době, kdy vykopával poměrně hluboké základy domu na sklep, objevil se zde 1 pár břehulí a udělal si noru ve stěně základové jámy. Tehdy jsme čekali, než vyhnízdí, abychom se stavbou mohli pokračovat.

2. Jejich netradiční způsob hnízdění v norách a početných koloniích. Když jsem se s nimi setkal poprvé, tak jsem nevěděl, že v norách hnízdí i jiní ptáci (např. ledňáčci, vlhy apod.). V době mého dětství byla krajina pokrytá poměrně velkým množstvím drobných pískoven a břehule byly skoro všude. Svě dětství jsem trávil v regionu Nepomucka a Klatovska a vždy při cestě z Nepomuka do Klatov jsem sledoval z auta za obcí Žinkovy jednu z pískoven, jejíž stěny byly pokryty stovkami dřer a nad pískovnou během léta létaly stovky ptáků. Fascinovalo mě to. Později, když jsem navštívil pískovny na jižní Moravě v okolí Novomlýnských nádrží, jsem poznal, že to co jsem dosud viděl, byl jen „slabý odvar“. Na jižní Moravě nebyl problém narazit na mnohonásobně větší kolonie břehulí.

3. Poprvé to bylo v roce 2003, kdy jsem prováděl monitoring výskytu břehule říční v Plzeňském kraji pro Krajský úřad Plzeňského kraje. Zjistil jsem, že břehule jsou v Plzeňském kraji téměř vyhynulým druhem. Když jsem objížděl staré pískovny, kde dle pamětníků v minulosti hnízdily, nacházel jsem jen zarostlé lokality v pokročilém stadiu sukcese nebo lokality zcela zanikly nebo je již nebylo možné dohledat. Břehule jsem našel jen na pár lokalitách v celkovém množství za celý kraj do 50 párů... Navíc část této populace již zahnízdila v pro ně ne zcela typickém prostředí – nábřežních zdech. V té době jsem se rozhodl, že je nutné něco dělat. Podařilo se sehnat a přesvědčit vlastníky několika pískoven k zásahům, Plzeňský kraj poskytl finanční prostředky a provedla se úprava několika lokalit (likvidace náletových dřevin, úprava stěn). Hned v dalších letech se podařilo většinu těchto lokalit břehulím najít a obsadit a krátkodobě jejich početnost vzrostla, ale pak v dalších letech začala opět klesat. Nyní se snažíme udržovat a obnovovat alespoň několik lokalit, kde ale narážíme na problémy, že již není možné donekonečna strhávat stěnu, protože jsme na hranicích pozemků. Snažíme se obnovit i několik dalších bývalých pískoven, ale jednání s vlastníky jsou složitá. Nemají totiž většinou pro tento problém pochopení.

4. Mám radost z letošního průběhu zimy. Je velmi mírná a vodní toky, alespoň u nás na Plzeňsku, jsou po celou zimu nezamrzlé. Pomůže to určitě populaci ledňáčků říčních, kterou zdecimovala loňská zima, zejména holomrazy na přelomu února a ledna, kdy na několik týdnů zcela zamrzly i rychleji tekoucí úseky vodních toků...

Michal Pešata, Krajský úřad Pardubického kraje

1. Asi v roce 1986 ve Hvězdonicích na Pískovně.

2. Styl jejich života, přizpůsobivost apod.

3. Asi v roce 2008. Jednalo se o kolonii břehulí na pískovně, kde byla prováděna těžba v hnízdní době, respektive těsně před vyvedením mláďat. Kontaktoval jsem majitele a dohodli jsme se, že se v daném prostoru nebude těžit. Břehule vyvedly mladé bez problémů.

4. Zvyšující se stavy vlhy pestré.

Olga Dvořáková, Calla

1. Břehule jsem poprvé potkala v Pískovně na cvičišti v Jindřichově Hradci před pěti lety, tuším v pátek :-).
2. Na břehulích mě zaujalo to, že jim člověk může poměrně snadno svým přičiněním pomoci. Vytvořením nových hnízdních stěn se dají alespoň zčásti napravit hříchy, kterých jsme se dopustili na jejich přirozených lokalitách.
3. Břehulím jsem poprvé začala aktivně pomáhat v roce 2008, kdy jsem spolu s jindřichohradeckým sdružením Hamerský potok realizovala projekt „Úprava vhodných stanovišť pro rozmnožování břehule říční a ropuchy krátkonohé v okolí Jindřichova Hradce“. Od roku 2009 se pak podílím na projektech Cally, zejména s břehulí problematikou. Vybírám vhodné lokality a s pomocí těžké mechanizace pak připravujeme stěny. Nejraději bych ale revitalizovala vodní toky.
4. V posledních měsících jsem žádnou výrazně pozitivní informaci z oblasti ochrany přírody nezaznamenala, na rozdíl od těch negativních. Musím ale říci, že dobrý pocit mám z poměrně dobře prosperující populace orla mořského a vydry říční v Jihočeském kraji.

Ptal se Jiří Řehounek

Podrobnosti na www.calla.cz/brehule

Co nového v údolí Rudolfovského potoka

O cause navrhované zástavby v údolí Rudolfovského potoka už Ďáblík informoval. Českokobudějovický magistrát registroval významný krajinný prvek Rudolfovský lom. Tato registrace by vedla nejen k lepší ochraně cenné přírody v údolí, ale zároveň představuje i velkou komplikaci pro iniciátory nové zástavby. Jak se dalo očekávat, někteří majitelé pozemků se proti magistrátnímu rozhodnutí odvolali ke krajskému úřadu. Odvolání využila také obec Jivno, která na svém katastru zástavbu v údolí prosazuje.

Krajský úřad bohužel odvolání vyhověl, ovšem pouze z procesních, nikoli faktických důvodů. Magistrát tedy znovu zahájil správní řízení o registraci VKP Rudolfovský lom. Calla se stala účastníkem tohoto řízení, aby podpořila navrhuující občanské sdružení Náš domov z Rudolfova. K registraci se kladně vyjádřila také Agentura ochrany přírody a krajiny. O dalším vývoji v údolí vás budeme i nadále informovat.

Jiří Řehounek

MALÝ OPRAVNÍK BIOLOGICKÝCH OMYLŮ

Rorýs – nepřítel fasád

Nastává doba přiletu rorýsů z afrických zimovišť. Proto začíná být opět aktuální, co si o těchto ohrožených opeřencích myslí běžný občan, na jehož domě se rorýsi usídlí v bezplatném podnájmu. A mnohdy to není nic pěkného. Třeba by prý mohli klovat do fasády. To si ovšem běžný občan zjevně plete hrušky s jablky, tedy rorýsy se strakapoudy. Rorýsí zobáček je totiž natolik titěrný, že klovat s ním prakticky do čehokoli ptáčka ani nenapadne.

Běžný občan se také často domnívá, že rorýsi mu svým trusem znečistí novou, úžasně barevnou fasádu, jejíž fialovost či oranžovost nemá na celém sídlišti obdoby. I v tomto případě bohužel musíme běžného občana zklamat. Rorýsí rodiče totiž létají kálet mimo hnízdo. Trus mláďat pak ve vlastním zobáku svědomitě vynášejí, což ostatně činí celá řada ptačích druhů.

Nepřátelé rorýsů z řad běžných občanů se proto musejí poohlédnout po jiném zdůvodnění, proč rorýsům nedopřát společné bydlení. Dovolují si navrhnout např. toto: NEMÁM RÁD RORÝSY!

Jiří Řehounek

Přírodovědné vycházky 2013 odstartovaly

„Kroužkováním ve Stromovce“ začal v sobotu 13. dubna letošní ročník přírodovědných vycházek pro veřejnost, který Calla pořádá od roku 2008. Po dlouhé zimě si přišlo opravdové jaro vychutnat 65 zájemců o přírodu včetně mnoha dětí. Myslím, že nelitovali, protože si mohli zblízka prohlédnout celou řadu ptáků. Přirozenému zájmu se tentokrát těšily větší odchycené druhy, především sojka a žluna zelená.

Díky podpoře českobudějovického magistrátu chystáme letos šest vycházek. Pozvánku na druhou z nich „Za orchidejemi a ďáblíkem na Vrbenské rybníky“ naleznete už v závěru tohoto Ďáblíka.

Jiří Řehounek

o o o o o o o o o o ZELENÉ PERLY ZA ROK 2013 o o o o o o o o o o

Pravidelně Vám přinášíme zaznamenaníhodné výroky, které se utkají v každoroční soutěži Zelená perla roku 2013. Pomozte nám s dalšími citacemi, které zaznamenáte. Posílejte je na calla@calla.cz.

"Klimatické změny jsou otázkou víry a nikoli vědy. Nehodlám s vámi nijak polemizovat. Je mi 44 let a již jsem zažil roky teplejší i chladnější, než jsou právě probíhající."

"Elektrická energie je výborný exportní artikl. Vše ostatní jsou nějaká nesmyslná politická hesla. Máme snad vyvážet raději uhlí?"

"Pokud jde o očekávání z 90. let – tenkrát jsme si mysleli, že budeme mít větší spotřebu. Bohužel ji nemáme. Rozvoj naší země jde poslední dobou (opět říkám bohužel) velmi pomalu. Důsledkem je i velmi pomalý rozvoj spotřeby elektrické energie."

Martin Pecina, nyní generální ředitel společnosti Vítkovice Power Engineering, SPOZ, v rozhovoru pro Technický týdeník, 5. 2. 2013

Pozvánka na soiree 26. 4. 2013 – vyhlášení Ropáka 2012

Dovolujeme si Vás pozvat na slavnostní vyhlášení výsledků ankety Ropák 2012 Zelená perla 2012, které proběhne v pátek 26. 4. 2013 od 18 hodin v Brně ve 4. patře domu Skleněná louka (Kounicova 23, centrum města) pro veřejnost. Výsledky komentuje a hraje a zpívá brněnská kapela Urband. Moderátorem soiree je

Miroslav Patrik.

Nástin programu (s řadou překvapení)

11.00 – 12.00 = tisková konference v Brně (EkoCentrum Brno, Ponávka 2)

18.00 – 19.00 = úvodní veganský raut s vínem

19.00 – 20.30 = vyhlášení výsledků obou anket s pouličním šramlem kapely Urband

20.30 – 21.00 = pokračování veganského rautu s vínem

21.00 – 21.45 = koncert kapely Urband (ruské písně, jazz, valčík, tango, blues...)

21.45 – 23.30 = pokračování veganského rautu s vínem

Vzhledem k omezenému počtu míst je nutné si vstupenky za 100 Kč objednat či koupit u Děti Země – Brno (dz.brno@ecn.cz), Ekologický institut Veronica Brno (Panská 9, Brno) či na EkoCentru Brno (Ponávka 2, Brno) co nejdříve (lze i na místě za 150 Kč). Těm, kteří chtějí přespat do soboty, mohou zajistit 2lůžkový pokoj za 800 Kč. Pro méně náročné je zdarma kancelář Děti Země (Cejl 50a) ve svém spacím pytli.

S pozdravem Miroslav Patrik, koordinátor anket

Palmový olej a Česká republika

Psát o problematice pěstování plamy olejné v tropických oblastech a jeho vlivu na přírodu a místní komunity začíná být pomalu nošením dříví do lesa. Články o destrukci tropických deštných lesů v Malajsii a Indonésii už pronikly i do českých mainstreamových médií. A palmovému oleji se začaly intenzivně věnovat i některé české nevládní organizace.

Asi nejucelenější přehled o problémech spojených s palmou olejnou najdou zájemci na webu organizace JARO Jaroměř (http://www.jarojaromer.cz/palm_oil.htm). Dozvíte se nejen základní informace, ale můžete se podívat i na fotografie z postižených oblastí. Zároveň vzniká na webu databáze výrobků, které palmový olej obsahují, i těch bez palmového oleje. Možná se budete divit, kolik výrobků palmový olej obsahuje (a mnohdy tuto informaci skrývá za označení „rostlinný olej“). Týká se to především potravinářských výrobků (chipsy, sušenky, margaríny aj.), drogerie, potraviny pro domácí mazlíčky apod.

Unie českých a slovenských zoologických zahrad vydala v rámci kampaně za záchranu fauny jihovýchodní Asie leták, který se věnuje i palmovému oleji. Materiál si můžete stáhnout na http://www.jarojaromer.cz/palm_oil.htm.

V některých zemích se palmový olej používá také jako kapalné biopalivo. Nevládní organizace jsou stále obviňovány, že propagují používání biopaliv. Pravdou je přitom v tomto případě spíše opak. Čeští i zahraniční ochránci přírody dlouhodobě upozorňují jak na negativa spojená s pěstováním palmy olejné v tropických oblastech, tak i na fakt, že lití palmového oleje do motorů aut nemůže být efektivním řešením klimatických změn.

Jiří Řehounek

Voda bude do roku 2030 chybět dvěma třetinám lidstva

Voda je zázračná tekutina, bez které není život na Zemi možný. Kromě pití, vaření a hygieny ji každý den využíváme v průmyslu, pro vypěstování zemědělských plodin, při výrobě elektrické energie. Bereme ji jako samozřejmost, přitom v některých částech světa jsou ženy a děti chozením pro vodu a jejím nošením domů nuceny trávit několik hodin denně. Na celé planetě žije v současnosti 780 miliónů lidí, kteří nemají přístup k pitné vodě a více než 2.5 miliardy lidí, kteří kvůli nedostatku vody čelí špatným hygienickým podmínkám. Světový den vody, který celý svět slaví 22. března, upozorňuje na význam vody v našich životech a hledá východiska pro udržitelnost vodních zdrojů při mezinárodní spolupráci.

Rychlý růst lidské populace a měst, industrializace a nešetrné zacházení s vodními zdroji povede ke stále se zvyšující poptávce po vodě. Současné užívání vody lidmi není udržitelné. Jak uvádí Světová banka, do roku 2030 se potřeba vody zvýší o 40 % a dvě třetiny světové populace budou trpět nedostatkem vody. Problémy s vodou ovlivní také ceny a dodávky zemědělských surovin a potravin. Nezapomeňme totiž, že asi 70% sladké vody je využíváno v zemědělství na zavlažování.

V rozvojových zemích kvůli špatným hygienickým podmínkám a nedostatku čisté vody ročně umírají miliony lidí a další miliony vážně onemocní. Podle statistik ročně zemře 1,8 milionů dětí do pěti let na průjmová onemocnění způsobená špinavou vodou. Přístup lidí k čisté vodě se ale podle statistik postupně zlepšuje. Jak uvádí UNICEF, v letech 1990 - 2010 získaly přístup k čistším vodním zdrojům (chráněné studny, vodovody) dvě miliardy lidí, ale v některých regionech situace zůstává stále velmi vážná. V subsaharské Africe, kde jsou omezené vodní zdroje a všeobecně malá vůle vlád nakládat s vodou šetrně a organizovaně, má přístup k vodě pouze 60% obyvatel. Nejchudší lidé žijící v příměstských slumech v rozvojových zemích navíc často za vodu platí více, než bohatí, protože jejich obydlí nejsou napojena na vodovodní síť.

V Evropě jsou potíže s vodou spojené především s nadměrným využíváním vodních zdrojů a s nedostatkem vody způsobeným klimatickými změnami a suchem. Do evropské diskuze se dostávají i otázky ohledně zneužívání vodních zdrojů například pro údržbu golfových hřišť. Evropské vlády také řeší potíže spojené se znečištěním vody organickými látkami, které vedou k přemnožení řas v rybnících a řekách. To je způsobeno nadměrným užíváním hnojiv v zemědělství. Dalším vážným problémem je znečištění podzemních vod průmyslovým znečištěním a pesticidy a dusičnany, které také pocházejí ze zemědělství.

V České republice v roce 2011 činila spotřeba vody 88,6 litru na osobu a den. Když přičteme další spotřebu například z průmyslu a služeb, dostáváme se k závratnému číslu 135,8 litru na osobu a den. Výrazně vyšší než naše přímá spotřeba vody je ale vodní stopa, která představuje vodu spotřebovanou na výrobu zboží a dodání služeb. Přitom mnoho zboží, které spotřebujeme v Evropě, jako jsou třeba potraviny nebo textilní výrobky, se vypěstuje a vyrábí na druhé straně polokoule. Paradoxně země s malými zásobami vody často používají významnou část svých vodních zásob na výrobu zboží a vývoz do zemí s bohatými zásobami vody. Podle odhadů Nadace We Are Water asi 55 % dovážených potravin pochází ze zemí, které trpí nedostatkem pitné vody. Jak uvádí Water Footprint Network (WTN), celková vodní stopa průměrného Čecha dosahuje asi 4500 litrů denně, z toho 37 % pochází ze zahraničí.

Co dělat, abychom ohromnou spotřebu vody snížili?

- Omezte nákup balených vod a v restauraci si řekněte o vodu z kohoutku
- Zachytávejte dešťovou vodu do nádrží a později ji použijte pro zavlažování zahrady
- Místo koupání ve vaně se krátce osprchujte

Co možná nevíte o vodě:

- Za poslední století převýšilo tempo nárůstu spotřeby vody dvojnásobně růst počtu obyvatelstva
  - 780 milionů lidí nemá přístup ke zdrojům čisté vody a téměř 2.5 miliard lidí nemá možnost dostatečné hygieny
- 70% pitné vody se spotřebuje v zemědělství (v rychle rostoucích ekonomikách je to až 90%)
- V roce 2025 bude žít 1 800 milionů lidí v zemích nebo oblastech s naprostým nedostatkem vody a dvě třetiny světové populace bude žít ve stavu napětí
- Každý den vhodí lidé do vodních toků 2 milióny tun odpadu
- K uvaření jednoho šálku kávy virtuálně spotřebujeme 140 litrů vody
- Při koupeli ve vaně spotřebujeme až 200 litrů vody
- K vypěstování kilogramu rýže je zapotřebí 2450 litrů vody
- K výrobě jednoho bavlněného trička je potřeba 2 700 litrů vody

Tisková zpráva občanského sdružení ADRA

Člověče, zapoj se!

Příručka *Člověče, zapoj se!*, kterou vydalo Nesehnutí Brno, je pomůckou každého, kdo se chce aktivně podílet na řešení společenských problémů ve svém okolí, ať už jde o nevhodně naplánovanou stavbu dálnice, korupci na místním obecním úřadě nebo třeba vytvoření nového městského parku.

Při řešení všech těchto problémů se hodí základní znalost práva, je dobré vědět, co a kdo nám v jednotlivých krocích pomůže, a také umět o svých názorech, nápadech či návrzích komunikovat s veřejností, ať už přímo, nebo prostřednictvím médií či on-line sociálních sítí. To všechno tato příručka čtivou formou objasňuje a dokládá

na konkrétních příkladech.

[Stáhněte si Člověče, zapoj se! \(pdf, 9,15 MB\).](#)

Jak pře(d)kládat svět – základy dobré interpretace

Titul „Jak pře(d)kládat svět“ nabádá k většímu zamyšlení nad tím, jakým způsobem prezentujeme ve stále rychlejším světě úžasné dědictví našich předků a stále mizející přírodní krásy. Autoři jsou přesvědčeni, že každý další hustě popsaný informační panel či nudný průvodce „kolovrátek“ je jen výsledkem nepoučené snahy dělat interpretaci pro návštěvníky zajímavou a srozumitelnou.

Kniha je určena především všem nadšencům, kteří chtějí ostatním přiblížit svět kolem nás. V knize najdou inspiraci jistě i pracovníci muzeí, národních parků, chráněných krajinných oblastí, průvodci, pracovníci v marketingu a destinačním managementu a vůbec všichni, kteří se podílejí na propagaci místních zajímavostí.

Autoři publikace představují nejdříve psychologii a chování návštěvníka a prezentují způsoby, jak s ním efektivně komunikovat. Dále prezentují způsoby, jak účelně definovat hlavní sdělení interpretace a rozebírají různé formy prezentace místního dědictví. Vysvětlují rozdíl mezi pouhým předáním informace a interpretací. Analyzují různé formy interpretace od naučných stezek přes muzejní expozice až po činnost průvodců. Pro ilustraci obecných zásad používají autoři konkrétní případové studie projektů interpretace z České republiky i zahraničí a příklady ilustrují barevnými fotografiemi. Fandové interpretace jistě ocení přílohu věnovanou plánování interpretace, které je v České republice ještě v plenkách. Vzhledem k minimálním zkušenostem, které s plánováním interpretace u nás jsou, je tomuto tématu věnovaná samostatná příloha jednoho z autorů.

Publikace vychází ze zahraničních zkušeností a zkušeností autorů, kteří jsou průkopníky používání zásad interpretace v České republice od roku 2001.

Autoři: Ladislav Ptáček a Tomáš Růžička (editoři) a M. Medek, B. Hušková, M. Banaš

Publikaci za 240,- Kč můžete pořídit na <http://eshop.nadacepartnerstvi.cz>.

Vývoj hmyzu – proměna dokonalá a nedokonalá

Občanské sdružení Vespolek vydalo novou výukovou pomůcku pro práci s dětmi v mateřských školách a na prvním stupni základních škol. Na souboru fotografií ukazuje formou samostatných karet

pohlednicového formátu vývoj vážky a motýla, tedy hmyzí proměnu nedokonalou a dokonalou. Jako bonus pomůcka obsahuje také vývoj komára, kterého všichni tak dobře známe z jeho dospělé formy a tak málo víme o jeho vývoji. Pomůcku si mohou zájemci koupit za 460.- Kč na www.vespolek.cz v e-shopu.

Lucie Černická

Jak dopadla plzeňská „sledovačka“

Už před drahnou dobou jsem psal do Ďáblíku o cause sledování Martina Hyťhy, mého dlouholetého kamaráda a kolegy z Děti Země Plzeň. Jen pro připomenutí shrnu, že ho na objednávku jistého podnikatele nezákonně špehovali dva bývalí policisté kvůli jeho veřejnému angažmá proti výstavbě kontroverzního obchodního centra v samém středu západočeské metropole. Tehdy jsem vyjádřil určité obavy, zda policisté vyšetřující případ budou dostatečně důslední a jestli myslí vážně heslo „Pomáhat a chránit“ ze svých aut.

S odstupem musím uznat, že v tomto případě odvedla policie svou práci dobře. Oba expolicisté byli v květnu loňského roku odsouzeni k podmíněnému trestu o délce dva a půl roku, objednavatel jejich služeb pak k podmínce tříleté. Odsouzení se však odvolali ke krajskému soudu, který všem třem v prosinci snížil tresty na dva roky. Pokud alespoň trochu sledujete veřejné dění, asi vám už svítá, jaká nečekaná pointa celý případ uzavřela. Ano, byla to amnestie Václava Klause.

„Je to rána do tváře nejen spravedlnosti, ale také všem, kdo na případu dlouho a usilovně pracovali. Jak se teprve musí cítit kriminalisté, kteří roky pracovali na dopadení kuplířského gangu nebo miliardových tunelářů, kteří byli také amnestií osvobozeni? Jejich mnohaletá práce je v mžiku zmařena nápadem jednoho člověka, který zneužil svého vrcholného mocenského postavení, takže mnozí zločinci se teď musí smát,“ komentoval konec celého případu Martin Hyťha.

Kvůli amnestii Václava Klause mají nyní tři plzeňští provinilci čistý trestní rejstřík. Všichni mohou mluvit o velikém štěstí, neboť na původní výšku trestu nebo jeho zmírnění o pouhé dva týdny později by se amnestie nevztahovala. Jediným trestem pro ně tedy zůstává, že mají „z ostudy kabát“. Ten si ostatně dobrovolně navlékl i jejich zachránce Václav Klaus a završil tak vskutku „důstojným“ způsobem svoje působení v úřadu.

Jiří Řehounek

DOPISY ČTENÁŘŮ

Pohodová zahrada bez chemie

Nenáročná přírodní zahrada bez chemie jsou již doplňkem bydlení mnoha lidí. Jen se nebát a pustit přírodu do okolí našich domovů. Lze začít pěstováním nenáročných bylinek. Například léčivá šalvěj nemá ráda časté zalévání a okopávání. Bylinka pohody je vzácná a chráněná vachta trojlístá. Pěstuje se podobně jako Ďáblík v nějaké nádobě s vodní hladinou, stačí stará vanička na děti. Vachtu je možno získat v Botanickém ústavu v Třeboni. Čaj z jejích listů výrazně zlepšuje trávení. Další zajímavou rostlinou jsou obyčejné brambory. Jde to i bez chemie, plevel se zahubí mulčováním posečenou trávou. Vloni na podzim jsem vyhrabával brambory a našel jsem v zemině chráněnou žábu blatnici skvrnitou.

Květy jabloní vždy patřily do naší krajiny, ale banány a pomeranče jsou nyní v obchodech levnější než kdysi obyčejná jablka. A co si vlastnoručně vypěstovat ovoce na vánoční stůl? Mnohé staré aleje podél dávných polních cest jsou nyní opuštěné. Pozemkový spolek

Vespolek u Lutové na Třeboňsku o staré stromy pečuje, vysazuje nové, realizoval naučnou stezku Mikuláše Rutharda se starými odrůdami ovoce a dodává do obchodů přírodní Lutovský mošt. Získávat pozemky, něco produkovat, čerpat a administrovat dotace na obnovu krajiny je těžké, ale jde to. Vespolek založily matky pro své děti a vnoučata. Děti potom mohou konzumovat ovoce přímo ze stromů, jsou málo nemocné a docela zdravě zlobí.

Naše země byla kdysi potravinově soběstačná, mlékem a medem oplývající. V dnešní hektické době je však mnoho zahrad i pozemků zanedbáno. Otevírá se prostor pro nenáročný zahradničení v souladu s přírodou.

Jan Papáček

Otevřený dopis panu Hrubému, investorovi delfinária ve Frymburku

Vážený pane Hrubý a zastupitelé města Frymburk,

bylo pro nás velmi nemilým překvapením, když jsme se dozvěděli o vašem záměru vybudovat ve Frymburku delfinárium. Jsme hluboce přesvědčeni, že držení divokých zvířat v zajetí může být ospravedlněno pouze nějakými vážnějšími důvody než je pobavení lidí a dosahování zisku. Ani případné terapeutické plavání není dostatečným důvodem. Stejnou službu mohou nemocným poskytnout zvířata domestikovaná, pro která je soužití s lidmi již přirozené. Neobstojí ani argument o vytvoření pracovních míst v regionu s vysokou nezaměstnaností. Lidé si mají hledat takový způsob obživy, který si mohou srovnat se svým svědomím.

Nevíme, odkud plánujete delfíny získat. Víme však, že i nadále probíhá intenzivní odchyt ve volné přírodě spojený s jejich nesmyslným a krutým vybíjením vyvolaný zvýšenou poptávkou delfinárií po celém světě. Jak takový lov vypadá v Japonsku a jaké okolnosti ho provázejí názorně ukazuje film Zátoka z roku 2009, který byl oceněn Oscarem za nejlepší dokumentární film. Na stránkách www.savejapandolphins.org se můžete přesvědčit, že tato každoroční jatka probíhají i nadále. I kdyby však vaši delfíni pocházeli z chovu v zajetí, jsou potomky jiných delfínů, kteří si peklem odchytu museli projít. Delfinária se nemohou zbavit odpovědnosti za spoluúčast na těchto krutostech.

Vlastní chov delfínů také není bezproblémový a i při nejlepší péči je provázen trvalým stresem ze stísněných a nepřírodných podmínek. Skutečná láska ke zvířatům se nemůže projevat jejich majetnickým shromažďováním a zavíráním do klecí. Přiznáváme všem divokým zvířatům právo na prožití svého života na svobodě, byť takový život pro ně skýtá více nebezpečí než lidské zajetí. Naše znalosti o vnitřním životě zvířat, jejich prožívání a jejich komunikaci jsou stále ještě nedostatečné. Víme však, že s nimi máme společně některé základní emoce a že dokážou tak jako my prožívat radost či trpět. Nedokážeme-li jim plně porozumět, můžeme s nimi alespoň soucítit.

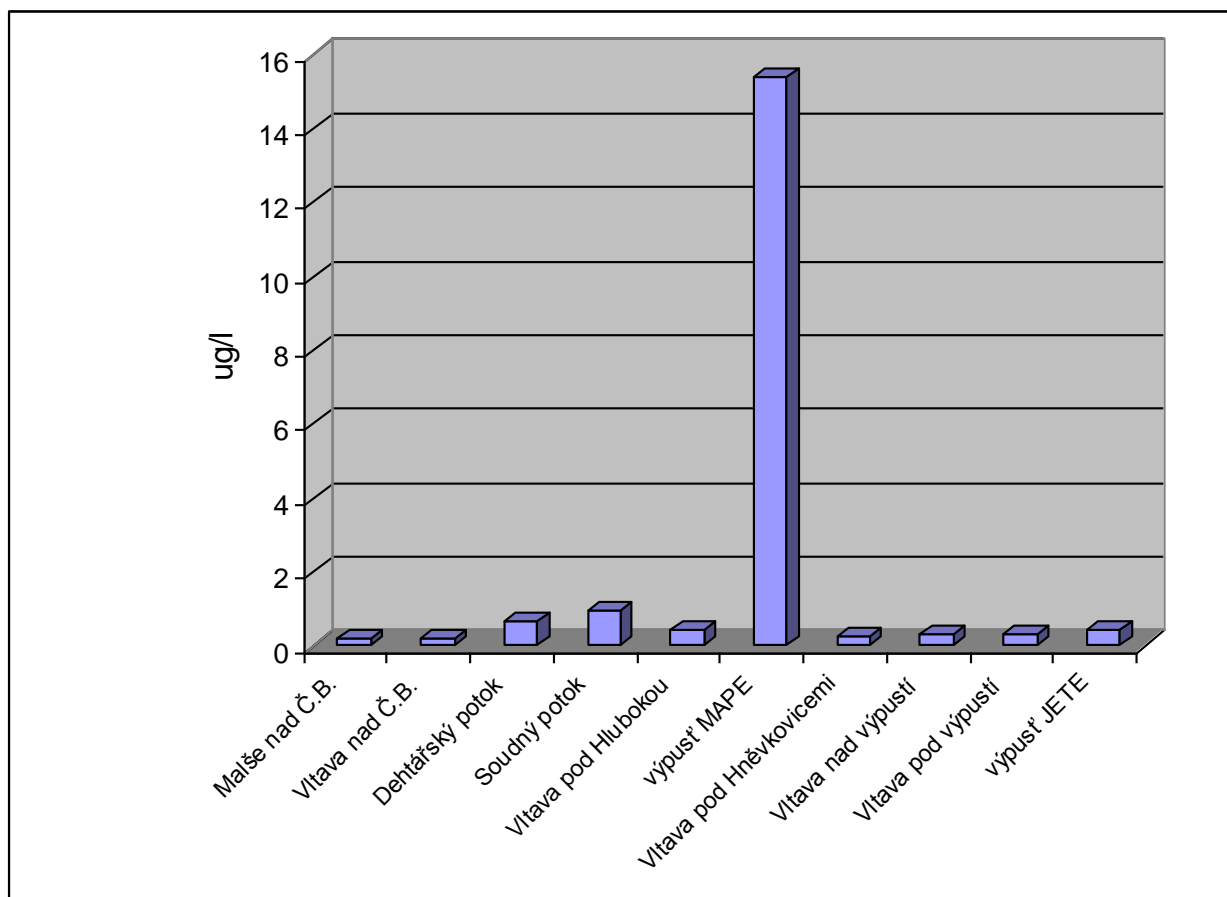
Předpokládáme, že podpora této myšlenky ze strany obyvatel Frymburka vyjádřená v novinách, je způsobena především nedostatečným uvědoměním všech výše popsaných aspektů provozu delfinárií. Hodláme veřejnost s těmito skutečnostmi seznamovat a působit na změnu jejich pohledu. Považujte tento dopis za otevřený.

Zároveň vás tímto žádáme o přehodnocení vašeho záměru a upuštění od plánované stavby delfinária.

S pozdravem,

*Ekotým Kaplice a další podepsaní milovníci delfínů
v zastoupení Hany Kýbusové*

Koncentrace uranu ve Vltavě a jejích přítocích ($\mu\text{g/l}$)

Zdroj: Jaroslav Švehla, Katedra chemie Zemědělské fakulty JČU, 2002

Pozvánky na akce

Sdružení Calla Vás srdečně zve na přírodovědnou vycházku

„Za orchidejemi a d'áblíkem na Vrbenské rybníky“

s botaničkou Zuzanou Štípkovou a botanikem Milanem Kotlínkem (PřF JU)

Přírodovědná vycházka za vzácnými rostlinami Přírodní rezervace Vrbenské rybníky. Součástí vycházky bude povídání o českých orchidejích. Vycházka s odborným výkladem je vhodná i pro děti a potrvá zhruba dvě až tři hodiny. Trasa bude sjízdná pro dětské kočárky.

V sobotu 11. 5. 2013 v 9:00 hodin

Sraz na zastávce českobudějovické MHD České Vrbné (linka č. 9)

Více informací: Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice
tel.: 605 066 898, RehounekJ@seznam.cz, <http://www.calla.cz>

Sdružení Calla a Hnutí DUHA

Vás srdečně zvou na besedu

Náš soused je netopýr

s RNDr. Petrou Schnitzerovou, Ph.D.
(Česká společnost pro ochranu netopýrů)

Netopýři s námi žijí doslova pod jednou střechou. Jak netopýrům škodíme a jak jim pomáháme?
A možná přijde i živý netopýr...

Ve čtvrtek 16. 5. 2013 od 18:00 hodin v galerii Měsíc ve dne, Nová ul. 3, České Budějovice.

Více informací:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice
tel.: 384 971 930, calla@calla.cz, <http://www.calla.cz>
Hnutí DUHA České Budějovice, Dlouhá 134, Kaplice, tel. 380 311 459,
ceskebudejovice@hnutiduha.cz, <http://www.hnutiduha.cz>

Akce se koná za finanční podpory Jihočeského kraje a sítě Krasec.

Fórum ochrany přírody Vás zve na sedmý ze série webinářů

Dopad hospodaření na rybnících na biodiverzitu

přednáší: Petr Musil
moderuje: Jan Dušek

22. 4. 2013 od 17:00

Hlaste se na: forumochranyprirody@email.cz, do předmětu zadejte webinar.

Vítání ptačího zpěvu v jižních Čechách:

Blatná 28. 4., Borovany 4. 5., Dívčice 27. 4., Husinec 27. 4., Jistebnice – Nadějkov 1. 5., Lutová 4. 5., Milevsko 28. 4., Nová Bystřice 4. 5., Písek 12. 5., Planá nad Lužnicí 4. 5., Stožec 4. 5., Tábor 27. 4., Toužín u Dačic 5. 5.

Bližší informace k akcím (nejen v jižních Čechách) naleznou zájemci na webu České společnosti ornitologické <http://cso.cz/index.php?ID=2470>.

Vycházka s Václavem Křivanem za potápníky z Vizíru

27. 4. 2013, 9:00

Sraz na silnici u hráze rybníku Vizír. S sebou sítě, cedníky, lahve na úlovky, plavky nebo holinky

Pořádá o. s. Vespolek

Více informací www.vespolek.cz, 732 483 158

Vítání ptačího zpěvu – ornitologická vycházka

4. 5. 2013, 8:00

Sraz v Lutové na návsi u kapličky. S sebou dalekohledy, vhodné oblečení a obutí, dětem pití a svačinu. Půjdeme cca 2,5 km k rybníku Podsedek na obnovovanou hnízdní lokalitu bekasín, kde nás čeká ukázka odchyty a kroužkování. Trasa je sjízdná i pro kočárky a kola.

Pořádá o. s. Vespolek a ČSO

Více informací www.vespolek.cz, Lucie Černická 732 483 158, Jaroslav Cepák 606 483 158

EKOLOGICKÉ DNY OLOMOUC 2013

19. 4. - 1. 5. 2013

CHVÁLA POLYFONIE. Společná porada o našem světě.

Z programu vyjímáme:

26. – 28. 4.: Besedy EDO (Stanislav Komárek, Jan Keller, Zdeněk Neubauer, Ivan M. Havel, Václav Bělohradský, Václav Cílek, Jiří Přibáň, Sylva Fischerová, Anton Markoš, Jaroslav Flegr a jiní)

11. 5. Ekojarmark a konvert EDO na Horním náměstí v Olomouci

Výstavy, akce pro školy, koncerty...

AKTUÁLNÍ a PODROBNÉ INFORMACE O PROGRAMU:

www.slunakov.cz

Pořádá: Sluňákov - centrum ekologických aktivit města Olomouce, o.p.s.

Připomínka havárie v Černobylu v Českých Budějovicích

Svíčková akce na náměstí

25.4.2013 od 20:00 se koná celoevropská vzpomínková akce při

svíčkách, která připomene oběti havárie v Černobylu. V Českých Budějovicích se sejdem na náměstí Přemysla Otakara II.

Besedy s Borysem Derkachem

Očití svědkové havárie v Černobylu vyprávějí své příběhy

Do Českých Budějovic přijede pan Borys Derkach, který se od 28.4.1986 jako voják ukrajinské armády účastnil likvidace následků černobylské havárie. Povídat si s ním bude fotograf Václav Vašků, který se zajímá o problematiku Černobylu již téměř dvě desetiletí a několikrát navštívil zakázanou zónu.

29.4.2013 v Českých Budějovicích:

od 10:00 hodin na Vyšší odborné škole a Střední škole, Emy Destinové 395, České Budějovice

od 18:00 hodin v klubu Horká Vana, Česká 7, České Budějovice
Zde si také bude možné prohlédnout fotografie Václava Vašků ze zakázané zóny Černobylu.

Pořádá sdružení Jihočeské matky ve spolupráci s Internationalen Bildungs-und Begegnungswerks (IBB) se sídlem v Dortmundu v rámci Evropského týdne akcí Za budoucnost po Černobylu a Fukušimě. Záštitu nad týdnem akcí převzal Evropský parlament.

Černobyl včera, dnes a zítra

Beseda s Daliborem Stráským a videoprojekce.

26.4. od 16:30 v knihkupectví Kanzelsberger v Českých Budějovicích

Úložiště jaderného odpadu: stát proti občanům?

25.4.2013 od 18 hodin, Skleněná Louka, Kounicova 276/23, 602 00 Brno

Hnutí DUHA Brno ve spolupráci se Salony Deníku Referendum zve na přednášku a diskusi o hledání lokality pro český jaderný odpad. Může stát vybudovat úložiště jaderného odpadu, aniž by tak současně musel jít proti vůli svých občanů? Může být jaderné úložiště na Vysočině pro Brno ohrožením? A jak se můžu zapojit?

Odpovědět se pokusí naši hosté:

Martin Schenk

mluvčí občanského sdružení „Nechceme Úložiště“ z lokality Kraví Hora, která je z vytipovaných lokalit nejbližší Brnu.

a

Edvard Sequens

expert na energetiku z jihočeského sdružení Calla, který se problematice dlouhodobě věnuje a je mimo jiné členem Pracovní skupiny pro dialog o hlubinném úložišti, kulatého stolu s podporou Ministerstva průmyslu a obchodu.

Místní iniciativa Bud' SoB Vás zve na víkend na téma

Nakolik chceme být v životě soběstační (jako jedinci i jako společnost) a co jsme ochotni pro to dělat?

potraviny bydlení energie kultura duchovno
politika vzdělávání podnikání doprava .....
angažmá spolupráce tvoření rozkvět láska svépomoc radost

Nabízíme OTEVŘENÝ PROSTOR k debatování o otázkách a tématech, která sami přinesete. A také příležitost navrhnout a promyslet konkrétní kroky, které budeme schopni následně uskutečnit. Předpoklady: každý má co nabídnout a každý je sám největším odborníkem na vlastní život. Pojďme využít naše schopnosti a hledat cesty, jak proměňovat (příliš velké) ideály ve skutečnost.

Kdy: víkend 10. až 12. května (sraz v pátek večer)

Kde: v Českých Chalupách pod Vysokou Bětou

Přihláška a další podrobnosti na www.budsob.cz.

Dotazy pište na adresu martina_filipova@centrum.cz <martina_filipova@centrum.cz>.

Tato akce vznikla z dobré vůle a nadšení lidiček, které spojují myšlenky lokální soběstačnosti.

A tu sílu vzdoru zmar?

DAPHNE ČR – Institut aplikované ekologie Vás srdečně zve na čtvrtou exkurzi z cyklu Kde domov můj zaměřeného na praktické ukázky vhodných a problematických zásahů v krajině

23. a 24. 5. 2012

Způsoby rekultivací po těžbě (Radovesická a Albrechtická výsypka, důl Most)

Vytváření náhradních biotopů (Bylany)

České středohoří pro radost (Oblík)

Trasa: Praha – Mostecko – Praha

Exkurze, ubytování a doprava je zdarma.

Prosím, ptejte se a hlase se na: simona.polakova@daphne.cz

Na účast se těší Karel Prach, Vladimír Bejček, Simona Poláková a další lektori.

Zahrada Rudolfov pořádá:

OSLAVY VODY 2013

„Voda jako fenomén našeho kraje – ochrana vodstev a soužití s vodou“

Pá-So-Ne 24. - 25. – 26. května 2013

Akce se koná u příležitosti vstupu společnosti do věku Vodnáře

MÍSTO: Zahrada Rudolfov – Infocentrum Měsíčnice, ukázková přírodní zahrada a koupací biotop, za úplňku

PROGRAM:

PÁTEK ODPOLEDNE: od 15 hod. - za pěkného počasí, jinak promítání

- Pochod ke studánce Mrhal a na kopec Dubičný, meditace za zdravou vodu a za celé údolí

PÁTEK VEČER: od 19 hodin do 22 hod.

- Posezení u ohně, voda jako ženský živel, vítání úplňku, poutní písně a kruhové tance

SOBOTA OD RÁNA:

- Pouť po březích a hrázích kolem Rožmberka – největšího z rybníků 9,00 – 16,00 h

SOBOTA VEČER: pásmo přednášek o vodě 18 – 22 hod.

- O významu vody v krajině – zásobárně vody (RNDr.Jan Pokorný-ENKI o.p.s.Třeboň)

- Jak žít s vodou a povodněmi (Ing.Jan Hůda,PhD.-Rybářství Třeboň)

- Voda ve feng-shui a přírodní koupací biotop v zahradě (Mgr.I.Kovářová)

- Cyklus vody v domovním hospodářství, stavební řešení pro úspory vody (arch.S.Kovář)

- Pitný režim pro naše tělo (Š.Dominová-Slunečnice)

- Voda a horníci (Vratislav Klabouch-Muzeum hornictví)

- Voda jako alchymický živel a staré mýty o stvoření světa z vody (Dr.Mgr.Sar Blochová)

- Voda zurčící a očištná (Ing.Miroslav Štěrba-MIRIS)

- Voda a stromy, hra na fujaře (Karel Kříž – Česká konference).

NEDĚLE: programy pro rodiny s dětmi, domácí trhy 10 – 16 hod.

- Diamantová voda, rozlévání vody, poselství Paní vod, putování po vílí stezce (Kovářová)

- Potní chýše, mantry v kapli smíření, vodní plastiky, hudba (Bambasovi)

- Ukázky mlýnků, čerpadel, pump a vodotrysků v akci (MIRIS, ROB)

- Promítání filmů a obrazů o vodě - výzkumy ruských vědců, prameny, moře (Archklub)

- Muzeum na kolech – voda v životě našich předků (Petr Špiroch)

- Prodej hrnečků, sklenic, džbánek, karaf, pitek, fontánek ... (Kovářová)

- Kancelář Pohádkového království s vodníkem Jonášem (Mapcentrum s.r.o.)

- Metodické hry a soutěže pro děti (studenti TF JU)

- Vystoupení dětí z waldorfské školy a školky, školky Slavíček (Topolánková)

- Výstava výtvarných prací, obrázky dětí ze škol (spol. Jozková)

Občerstvení, hudba, zpěv, tanec. Více na www.zahrada-rudolfov.cz, www.architerika.cz

Sponzoři: ČEVAK a.s., Lesy ČR,s.p., Rybářství Třeboň a.s., Atlantik Produkt s.r.o.

Vstupné: na den (do zahrady) – 200,- dospělí, 50,- děti a důchodci, 400,- rodiny s dětmi
na celou akci – 400,- Kč dospělí, 100,- děti a důchodci, 750,- rodiny s dětmi.

Ekologická poradna sdružení Calla

Mimo běžná témata ekologické poradny u nás můžete hledat pomoc v oblastech, na které se specializujeme:

Ochrana přírody a krajiny - odborná pomoc v oblasti biologie a ochrany přírody, chráněná území a péče o ně, územní a druhová ochrana přírody (se zaměřením na entomologii a botaniku), ekopedagogické využití chráněných území. *Za tuto oblast poradenství je zodpovědný Jiří Řehounek, volejte ho na telefon 384 971 934 nebo pište na e-mail: rehounekj@seznam.cz.*

Obnova těžbou narušených území - přirozená obnova těžbou narušených území (především ve šterkopískovnách), poradenství při tvorbě rekultivačních plánů využívajících přirozenou obnovu, využití těžbou narušených území v druhové ochraně a ekologické výchově a ekologie obnovy (restoration ecology). *V této oblasti Vám poradí Jiří Řehounek, kterého najdete na telefonu: 384 971 934, ale spíše na e-mailu: rehounekj@seznam.cz.*

Trvale udržitelná energetika - poradenství občanům, obcím i občanským sdružením v oboru obnovitelných zdrojů energie, jejich možnostech, dostupnosti, podporách pro realizaci, legislativě apod. Právní a všestranná informační pomoc obcím, u nichž by mohlo být vybudováno konečné úložiště vysoce radioaktivních odpadů, archiv informací k jaderné energetice. *Pro odpovědi z oblasti energetiky se obračejte na Edvarda Sequense na telefon: 384 971 932, e-mail: edvard.sequens@calla.cz.*

Poradenské hodiny pro veřejnost v kanceláři sdružení - Fráni Šrámka 35, České Budějovice:

Pondělí: 10:00 - 14:00 (především energetika)

Čtvrtek: 12:30 - 16:30 (především ochrana přírody a krajiny a ekologická obnova po těžbě)

Osobní návštěva mimo poradenské hodiny je možná po předchozí domluvě. Využijte poradenství pomocí e-mailu: calla@calla.cz. Písemné spojení: Calla, Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice.

Zpravodaj Ďáblík pro své členy a přátele vydává:

Calla - Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice

Telefony: 384 971 930, 387 311 381

Fax: 384 971 939

E-mail: calla@calla.cz

Internet: <http://www.calla.cz>

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Uzávěrka dalšího čísla je do konce 5. května 2013. Články posílejte na edvard.sequens@calla.cz. Databázi odběratelů spravuje Romana Panská. Všechna starší čísla občasníku Ďáblík najdete na webových stránkách sdružení Calla.

Líbil se Vám Ďáblík? Pomozte nám s jeho šířením!

Pošlete ho svým přátelům s nabídkou na pravidelný odběr do e-mailové schránky.

Můžete nám také přispět na vydávání.

Použijte číslo účtu 3202800544 / 0600 a variabilní symbol: 111.

Děkujeme!

»» Nechcete-li dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás okamžitě vyřadíme z adresáře. ««

»» Chcete-li se přihlásit k jeho pravidelnému odběru, pište na calla@calla.cz. ««